

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi mainitaan visioluonnoksen tavoitteissa ja toimenpidesuosituksissa kerran (toimenpidesuositus: "Vahvistetaan opiskelijoiden hyvinvointia ja kiinnittymistä korkeakouluyhteisöön opiskelujen alusta tohtorivaiheeseen", s.8). Suositusten onnistumiseksi olennaista opiskeluterveydenhuoltoa tai YTHS:n opiskelijoille tarjoamia palveluita ja tärkeää roolia heidän terveytensä kumppanina ei mainita tavoitekohdassa lainkaan.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) roolia ei mainita ainoan hyvinvointia koskevan toimenpidesuosituksen ("Vahvistetaan opiskelijoiden hyvinvointia ja kiinnittymistä korkeakoulu yhteisöön opiskelujen alusta tohtorivaiheeseen", s.8) yhteydessä opiskeluterveydenhuollon lakisääteisenä ja valtakunnallisena vastuutoimijana. Säätiön tehtävänä on yhteistyössä korkeakoulujen pedagogisten tuki- ja ohjauspalveluiden kanssa tukea opiskelijoiden opiskelukykyä parhaalla mahdollisella tavalla. Säätiöllä on strategiaankin kirjattuna missionaan toimia vahvana tukena valmistumiselle.

YTHS tarjoaa opiskelijoille räätälöityjä yleisterveyden ja mielenterveyden palveluita, joiden merkitys on kasvanut entisestään mm. ahdistuneisuuden ja muiden mielenterveyteen liittyvien haasteiden lisääntyessä nuorten aikuisten ja opiskelijoiden (KOTT-tutkimukset, THL) keskuudessa. Visiossa tulisi tämän takia tunnistaa kattavammin, että laadukas korkeakoulutus ei synny yksin pedagogisista opetusjärjestelyistä ja käytänteistä – se rakentuu myös hyvinvoivista opiskelijoista, joilla on pääsy tarvitsemaansa tukeen oikeaan aikaan.

Samalla opiskelijoiden itsenäisen arjen rakentuminen ja siihen liittyvä ohjaus on myös osa sitä olennaista terveystasvatuksellista roolia, jota YTHS nuorten aikuisten kohderyhmänsä parissa päivittäin edustaa. Opiskelijoiden hyvinvointi ei synny vain terveystasvatuksellisten palveluiden saatavuudesta, vaan kokonaisvaltaisemmasta hyvän elämän kokemuksesta sekä pärjäämisen tunteesta. Hyvinvointi on kokonaisuus, jossa YTHS kulkee opiskelijan rinnalla holistisella otteella opintojen aikana. Tässä myös opiskelijan omatoimisuuden ja arjenhallintataitojen vahvistaminen on tärkeässä roolissa säätiön työtä. Opiskelijoiden omien valmiuksien vahvistaminen opintojen alkuvaiheesta alkaen vähentää pitkällä aikavälillä myös terveystasvatuksellisten palveluiden kysynnän tarvetta.

Ilman toimivaa opiskeluterveydenhuoltoa opiskelijoiden kyky suoriutua opinnoistaan, valmistua tavoiteajassa ja siirtyä sujuvasti työelämään vaarantuu. Pitkällä aikavälillä panostukset opiskelukykyyn tukemiseksi ovat investointeja koko yhteiskunnan tulevaisuuteen.

Kyseisessä tavoitekohdassa tai toimenpidesuosituksessa ei kuvata myöskään korkeakoulujen ja YTHS:n tuottaman opiskeluterveydenhuollon välistä olennaista yhteistyötä. Nykyinen yliopistoja ja ammattikorkeakouluja koskeva lainsäädäntö ei velvoita korkeakouluja tekemään yhteistyötä YTHS:n kanssa opiskelijan tukemisessa ja opiskelukyvyn edistämässä - ei edes yhteisöterveyden palveluiden osalta.

Tämän vuoksi Opintoihin kiinnittyminen ja koulutuksen laatu vahvistuvat –otsikon alle tulisi lisätä toimenpidesuositus, jossa OKM selvittäisi lainsäädännön tai suosituksen tarvetta korkeakoulujen ja opiskeluterveydenhuollon yhteistyön vahvistamiseksi.

Tavoitteena tulisi olla malli, jossa sekä korkeakouluilla että YTHS:llä on selkeä velvoite toimia yhteistyössä keskenään opiskelijoiden varhaisen tuen ja opiskelukyvyn ylläpitämisen turvaamiseksi. Tämä tukisi suoraan visiossa kuvattuja tavoitteita.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoiset tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-
**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

-
Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-
5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

-
Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-
**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

-
Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-
Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

-
Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

Vision tilannekuvassa todetaan aiheellisesti, että "korkeakouluyhteisöjen hyvinvointiin ja opiskelijoiden moninaistuviin taustoihin on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota" (s.17).

Toteamus jää kuitenkin tunnistettujen opiskelijoiden terveys- ja hyvinvointihaasteiden kuvauksen osalta varsin irralliseksi, eikä se konkretisoidu itse vision toimenpidesuosituksissa mielestämme riittävällä tavalla.

Esimerkiksi opiskeluterveydenhuollon terveystalveluiden sekä YTHS:n lakisäateisten tehtävien toisen kivijalan, yhteisöterveyden, toiminta tulisi kirjata vahvemmin tilannekuvaan osaksi vision toimenpiteitäkin perustelevaa kuvausta.

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

Visioluonnoksessa tunnistetaan mielestämme onnistuneesti opiskelijoiden hyvinvoinnin merkitys koulutustason nostamisen ja opintoihin kiinnittymisen kannalta.

Toimenpidesuosituksessa "Vahvistetaan opiskelijoiden hyvinvointia ja kiinnittymistä korkeakoulu yhteisöön opiskelujen alusta tohtorivaiheeseen" ei kuitenkaan mainita lainkaan korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa tai YTHS:ää, vaikka se on heille räätälöity lakisäateinen ja koko korkeakouluopiskelijoiden hyvinvoinnin kannalta keskeinen tukirakenne.

Visiossa tulisi tämän vuoksi tunnistaa YTHS (ja opiskeluterveydenhuolto) selkeästi osana sitä terveyden ja hyvinvoinnin infrastruktuuria, jolle opiskelijoiden valmistumisen tukeminen rakentuu — erityisesti kun erilaiset mielenterveyden haasteet ovat kasvava ja moninaistuva haaste opintojen etenemiselle ja tavoiteajassa valmistumiselle, johon visio kuitenkin vahvasti tavoitteena tähtää. Kirjausehdotuksemme liittyy myös vahvasti visiossa tunnistettuun opiskelijajoukon moninaistumiseen, johon liittyy myös uudenlaisia tuen tarpeita (mm. neuromoninaiset sekä kansainväliset opiskelijat sekä elämänsä hallinnassa ja opiskelutarjen rakentamisessa tehostettua tukea tarvitsevat)

Ilman toimivaa, riittävästi resursoitua sekä valtakunnallista YTHS:n tuottamaa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa monet visiossa asetetut tavoitteet — kuten koulutustason nosto 60 prosenttiin, opintoihin kiinnittyminen ja läpäisyn parantaminen — uhkaavat jäädä vaikeammin saavutettaviksi ja korkeakoulujen paikallisempien tuki- ja ohjauspalveluiden toimintamuotojen varaan.

Esitämme siksi, että YTHS ja opiskeluterveydenhuolto lisätään visioon konkreettisenä rakenteellisena tekijänä opiskelijoiden hyvinvoinnin turvaamisessa.

9. Muut kommentit

-

Kontkin Henri
Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS)